

Bruxelles, den 6.3.2017
COM(2017) 113 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

**Efterfølgende evaluering af særprogrammet for forebyggelse af narkotikamisbrug og
information af offentligheden (2007-2013)**

INDHOLDSFORTEGNELSE

.....		
1	INDLEDNING	2
1.1	FORMÅLET MED RAPPORTEN	3
1.2	METODER OG INFORMATIONSKILDE	3
1.3	OVERBLIK OVER PROGRAMMET	3
2	RESULTATERNE AF EVALUERINGEN	8
2.1	PROGRAMMETS RELEVANS	8
2.2	SAMMENHÆNG OG KOMPLEMENTARITET	9
2.3	EFFEKTIVITET	10
2.4	BÆREDYGTIGHED OG OVERFØRSELSMULIGHEDER	13
2.5	OMKOSTNINGSEFFEKTIVITET OG MULIGHED FOR FORENKLING	15
2.6	EUROPÆISK MERVÆRDI	20
3	KONKLUSION	25

1 INDLEDNING

1.1 FORMÅLET MED RAPPORTEN

I henhold til afgørelsen om et særprogram for forebyggelse af narkotikamisbrug og information af offentligheden (narkotikasærprogrammet) skal Kommissionen forelægge en efterfølgende evalueringsrapport for perioden 2007-2013¹. Denne efterfølgende evaluering² blev gennemført af en uafhængig ekstern evalueringsekspert bistået af Kommissionens personale.

Denne rapport er baseret på denne midtvejsevaluering. Rapporten er struktureret efter de fem vigtigste evalueringskriterier og de tilsvarende spørgsmål. Disse omfatter relevans, sammenhæng og komplementaritet, effektivitet, bæredygtighed og konsekvenser, omkostningseffektivitet og mulighed for forenkling samt europæisk merværdi.

1.2 METODER OG INFORMATIONSKILDE

Denne endelige evaluering af narkotikasærprogrammet er baseret på følgende:

- en omfattende gennemgang af den tilgængelige dokumentation vedrørende alle 51 tilskud til foranstaltninger og driftstilskud finansieret under programmet for 2007-2013
- en gennemgang af programdokumentationen, f.eks. afgørelsen om oprettelse af programmet, årlige arbejdsprogrammer og indkaldelser af forslag vedrørende både tilskud og offentlige indkøbsaftaler
- en gennemgang af andre onlineoplysninger, f.eks. EU's politikdokumenter, websteder, afgørelser om oprettelse af tilknyttede EU-programmer osv.
- en kvantitativ analyse af de 51 projekter og aktiviteter finansieret under narkotikasærprogrammet
- en analyse af 23 svar på onlineundersøgelsen fra støttemodtagere under narkotikasærprogrammet
- udskrifter af fem opfølgende interview med koordinatore af projekter/organisationer, som modtog tilskud under narkotikasærprogrammet 2007-2013.

1.3 OVERBLIK OVER PROGRAMMET

Narkotikasærprogrammet blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1150/2007/EF som en del af det generelle program om grundlæggende rettigheder og retfærdighed. Programmet blev gennemført i syv år fra 2007-2013. Det er nævnt i EU's narkotikastrategi (2005-2012) og EU's handlingsplan for bekæmpelse af narkotikamisbrug 2005-2008 og 2009-2012.

Særprogrammet har i henhold til afgørelsens artikel 2 følgende tre generelle mål:

- at forebygge og begrænse brug af narkotika, narkotikaafhængighed og narkotikarelaterede skader
- at bidrage til bedre information om brug af narkotika
- at støtte gennemførelsen af EU's narkotikastrategi.

Programmets specifikke mål (jf. artikel 3 i afgørelse nr. 1150/2007/EF) er:

- at fremme tværnationale foranstaltninger med henblik på at:
 - oprette tværfaglige netværk

¹ Artikel 15, stk. 3, litra d), i afgørelse nr. 1150/2007/EF af 25. september 2007 om et særprogram for perioden 2007-2013 "Forebyggelse af narkotikamisbrug og information af offentligheden" som en del af det generelle program om grundlæggende rettigheder og retfærdighed.

² Den eksterne evalueringseksperts efterfølgende evalueringsrapport er offentliggjort på adressen: Hovedrapport: http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf, bilag: http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_annex_1_2_and_3.pdf, http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_annex_4_quantitative_analysis.pdf.

Den eksterne evalueringseksperts midtvejsevalueringssrapport er offentliggjort på adressen: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0246&qid=1467122450426&from=EN>

- sikre udvidelse af videnbasen, udveksling af oplysninger og identifikation og udbredelse af god praksis
- gøre opmærksom på sundhedsmæssige og sociale problemer, der skyldes brug af narkotika
- støtte foranstaltninger, der tager sigte på at forebygge brug af narkotika, bl.a. ved at begrænse narkotikarelaterede skader og anvende behandlingsmetoder, der tager hensyn til den seneste videnskabelige viden
- at involvere civilsamfundet i gennemførelsen og udviklingen af EU's narkotikastrategi og EU's handlingsplaner, og
- at overvåge, gennemføre og evaluere gennemførelsen af særlige foranstaltninger inden for rammerne af narkotikahandlingsplanerne for 2005-2008 og 2009-2012.

For at nå disse mål blev der via programmet ydet støtte til følgende tre typer foranstaltninger³: tilskud til foranstaltninger, driftstilskud og offentlige indkøbsaftaler. Tilskud til foranstaltninger blev ydet til specifikke tværnationale projekter af interesse for hele Unionen eller til nationale projekter, som forberedte eller supplerede tværnationale projekter eller EU-foranstaltninger, eller som bidrog til udviklingen af innovative metoder og/eller teknologier, som kunne overføres. Driftstilskud blev ydet til NGO'er eller andre organisationer, der forfulgte mål af almen europæisk interesse på narkotikapolitikområdet. Midler blev også stillet til rådighed for gennemførelsen af specifikke projekter iværksat af Kommissionen (Kommissionens initiativer), som f.eks. gennemførlighedsanalyser, specifik forskning, afholdelse af konferencer eller opbygning af IT-systemer⁴.

Det samlede planlagte budget for narkotikasærprogrammet for januar 2007 til december 2013 var på 22,332 mio. EUR⁵ (se tabel 1-1 Planlagt budgetfordeling for narkotikasærprogrammet (2007-2013)). Det samlede forpligtede beløb for samme periode var på 20,738 mio. EUR.

Tabel 1-1 Planlagt budgetfordeling for narkotikasærprogrammet 2007-2013

År	Budget til tilskud (tilskud til foranstaltninger og driftstilskud) og aftaler							
	Projekter (tilskud til foranstaltninger)		Driftstilskud		Kommissionens initiativer		Årligt budget i alt	
	Beløb (EUR)	%	Beløb (EUR)	%	Beløb (EUR)	%	Beløb (EUR)	%
2007	2 150 000	72 %	Ikke relevant	-	750 000	25 %	2 900 000	100 %
2008	2 150 000	72 %	500 000	17 %	350 000	12 %	3 000 000	100 %
2009	2 400 000	80 %	Ikke relevant	-	600 000	20 %	3 000 000	100 %
2010	1 717 600	56 %	400 000	13 %	958 000	31 %	3 075 600	100 %
2011	3 045 200	74 %	250 000	6 %	800 000	20 %	4 095 200	100 %
2012	2 058 000	67 %	500 000	16 %	520 000	17 %	3 078 000	100 %
2013	3 040 000	99 %	Ikke relevant	-	43 334	1 %	3 084 000	100 %

³ Artikel 8, i afgørelse nr. 1150/2007/EF af 25. september 2007 om et særprogram for perioden 2007-2013 "Forebyggelse af narkotikamisbrug og information af offentligheden" som en del af det generelle program om grundlæggende rettigheder og retfærdighed.

⁴ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28.7.2015, s. 2.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf.

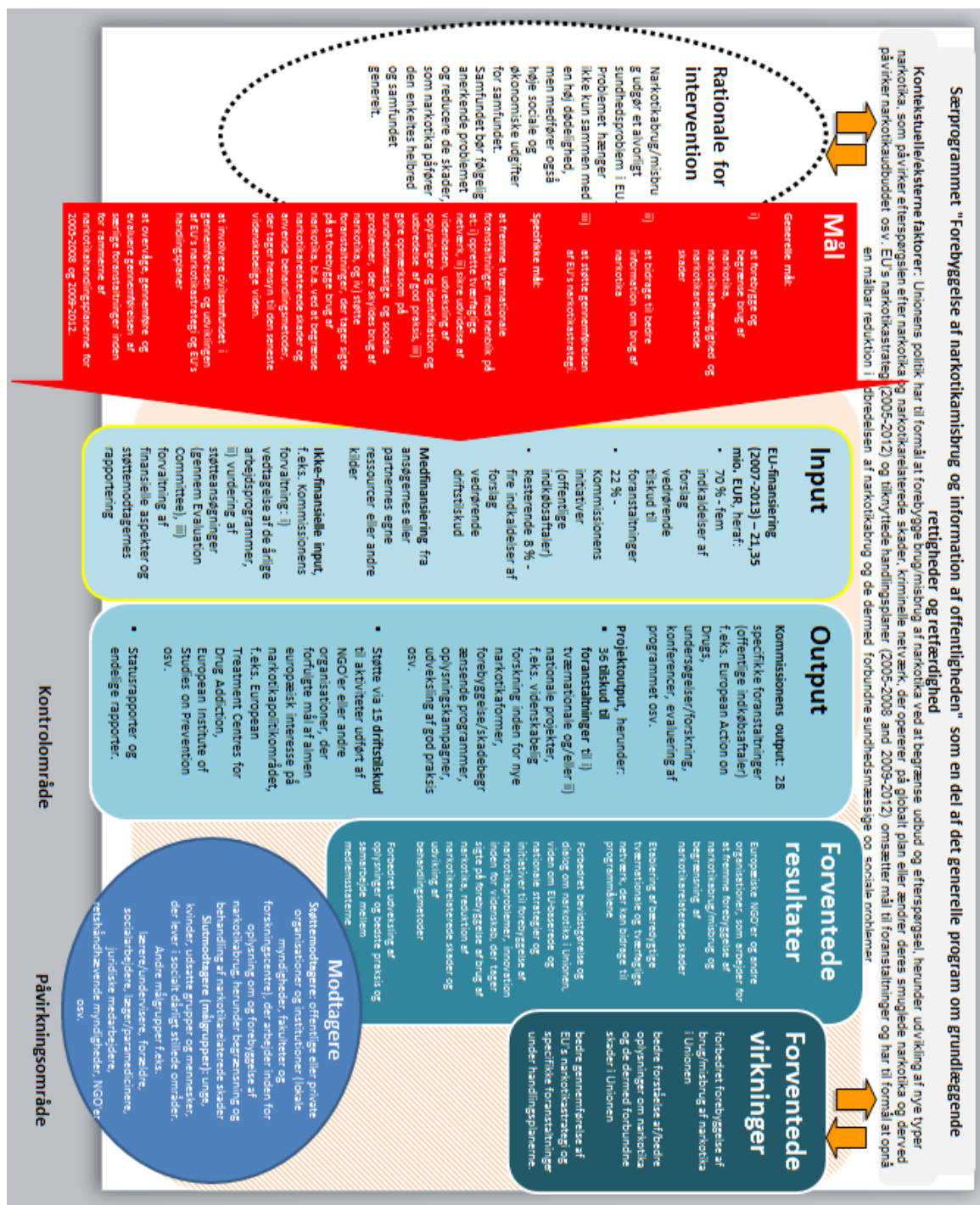
⁵ Artikel 12, i afgørelse nr. 1150/2007/EF af 25. september 2007 om et særprogram for perioden 2007-2013 "Forebyggelse af narkotikamisbrug og information af offentligheden" som en del af det generelle program om grundlæggende rettigheder og retfærdighed.

I alt	16 560 800	75 %	1 650 000	7 %	4 021 334	18 %	22 232 800	100 %
-------	------------	------	-----------	-----	-----------	------	------------	-------

Kilde: Narkotikasærprogrammet – årlige arbejdsprogrammer (2007-2013)

Interventionslogikken for narkotikasærprogrammet fremgår af figur 1-1 nedenfor.

Figur 1-1 Interventionslogik for særprogrammet om forebyggelse af narkotikamisbrug og information af offentligheden (2007-2013)

Tabel 1-2 opsummerer antallet af forskellige foranstaltninger finansieret i hvert år i

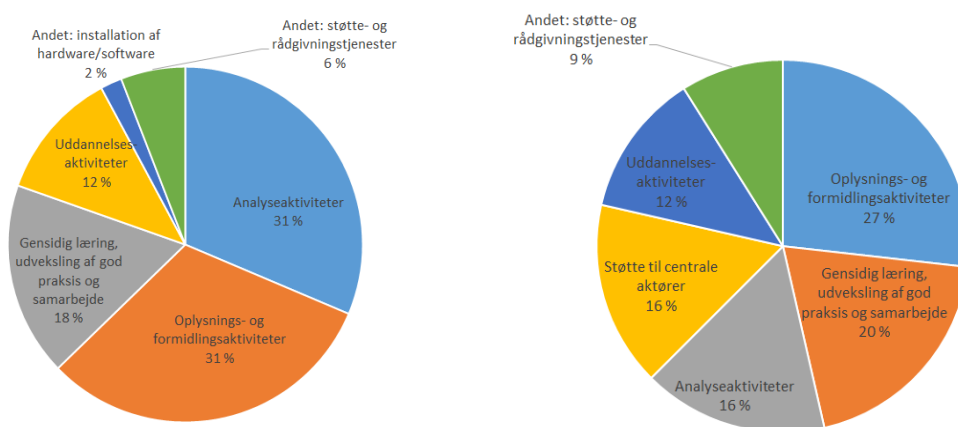
programgennemførelsesperioden. Indkaldelser vedrørende tilskud til foranstaltninger blev fordelt på tværs af årene 2009-2010 og 2011-2012.

Tabel 1-2 Antal initiativer finansieret pr. år

	2007	2008	2009-2010	2009	2010	2011	2011-2012	2012	2013	I ALT
Tilskud til foranstaltninger	9	6	10	Ikke relevant	0	0	11	0	<i>Ikke omfattet</i> ⁶	36
Driftstilskud	0	5	0	Ikke relevant	4	2	0	4	<i>Ikke omfattet</i>	15
Offentlige indkøb	1	1	Ikke relevant	5	11	7	Ikke relevant	1	2	28

Projekter og aktiviteter under narkotikasærprogrammet blev hovedsagelig ledet af NGO'er/nationale netværk (33 % af alle ledende organisationer) efterfulgt af universiteter (23 %), forskningsinstitutioner (22 %) og europæiske netværk/platforme/fora (14 %)⁷.

Figur 1-2 illustrerer de væsentligste typer foranstaltninger, som er tildelt tilskud til foranstaltninger (venstre) og driftstilskud (højre) under narkotikasærprogrammet. De fleste projekter, der modtog tilskud til foranstaltninger, fokuserede på oplysnings- og formidlingsaktiviteter (31 %) og analyseaktiviteter (31 %) efterfulgt af gensidig læring, udveksling af god praksis og samarbejde (18 %). Derefter fulgte uddannelsesaktiviteter på fjerdepladsen (12 %), for så vidt angår tilskud til foranstaltninger. Driftstilskud havde ligeledes fokus på oplysnings- og formidlingsaktiviteter (27 %) efterfulgt af gensidig læring, udveksling af god praksis og samarbejde (20 %). Analyseaktiviteter og støtte til centrale aktører (begge med en andel på 16 %) kom på tredje- og fjerdepladsen for driftstilskud. Offentlige indkøbsaftaler havde fokus på tre hovedaktiviteter: undersøgelser og organisering af arrangementer og møder⁸.

⁶ Ikke omfattet af denne evaluering, fordi endelige rapporter ikke var indgivet under denne evaluering.

⁷ *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28.7.2015, s. 3.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf.

⁸ *Ibid.*, s. 2.

Figur 1-2 Tilskud til foranstaltninger (venstre) og driftstilskud (højre) under narkotikasærprogrammet efter hovedaktivitet

2 RESULTATERNE AF EVALUERINGEN

2.1 PROGRAMMETS RELEVANS

Narkotikasærprogrammets relevans vurderes efter det omfang, hvori dets foranstaltninger logisk opfylder dets mål, EU's bredere politiske behov og målgruppernes behov.

2.1.1 Prioriteter fastsat i indkaldelserne af forslag og udvalgte foranstaltninger og deres relevans i forhold til politik

I perioden 2007-2013 blev der vedtaget tre vigtige politikker og retsakter på EU-plan på områder, som er relevante for narkotikasærprogrammet: Rådets rammeafgørelse 2004/757/RIA, EU's narkotikastrategi og de tilknyttede handlingsplaner og nye tiltag i forbindelse med nye stoffer som f.eks. nye psykoaktive stoffer.

Fra indkaldelsen af forslag i 2011-2012 blev nye prioriteter⁹ indført, ikke kun for at afspejle disse politiske og lovgivningsmæssige tiltag, men også for at tage højde for den seneste videnskabelige viden. Denne fleksibilitet forbedrede programmets relevans i forhold til den sammenhæng, hvori det blev gennemført.

På projektniveau har udvalgte initiativer i tilstrækkelig grad støttet politikudviklingen, både fordi dette var det primære projektmål, men også fordi mange formidlede deres resultater til politiske beslutningstagere og/eller blev anvendt til politikudformning på EU-plan og nationalt plan¹⁰.

Ud over projekter var offentlige indkøbsaftaler finansieret under programmet specifikt målrettet mod udvikling og gennemførelse af politik og lovgivning på området for forebyggelse af narkotikamisbrug. Visse aftaler var ifølge den fremlagte dokumentation særligt relevante for udviklingen af politikker og lovgivning på dette område (f.eks. den konsekvensanalyse, der udmøntede sig i et nyt lovgivningsforslag vedrørende nye psykoaktive stoffer)¹¹.

2.1.2 Programmets relevans for målgruppernes behov

Narkotikasærprogrammet var generelt målrettet mod støttemodtagernes behov. Programmet var for det første skræddersyet til dette politikområde. Det udfyldte for det andet en mangel i finansiering til narkotikarelaterede initiativer på nationalt plan. Programmets begrebsmæssige rammer og dets prioriteter matchede desuden begge behovene hos aktører, som arbejder for at begrænse narkotikaefterspørgslen¹².

De fleste projekter under narkotikasærprogrammet gennemførte en behovsvurdering¹³ for at sikre, at deres aktiviteter var relevante for målgruppen. I alt anførte 16 af de 23 respondenter i onlineundersøgelsen (67 %), at de gennemførte projekter eller aktiviteter havde været udformet på grundlag af en behovsvurdering. Ni af disse respondenter anførte, at behovsvurderingerne var blevet gennemført i året for eller året forud for projektets start. Vurderingerne var således baseret på ajourførte data¹⁴.

⁹ http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_annex_1_2_and_3.pdf.

¹⁰ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28.7.2015, s. 9.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf.

¹¹ Ibid.

¹² Ibid., s. 11.

¹³ En behovsvurdering bør indeholde relevante og pålidelige data og bør indeholde en robust analyse, som klart påviser behovet for foranstaltningen. Ansøgeren kan henvise til eksisterende forskning, undersøgelser eller tidligere projekter, som klart har påvist behovet. Det skal af behovsvurderingen klart fremgå, i hvilket omfang foranstaltningen opfylder behovet, og dette skal kvantificeres. Ansøgeren bør være specifik og fokusere på de faktiske behov, som projektet omhandler, og analysen bør ikke begrænses til generelle udsagn og oplysninger om målgruppens generelle problemer og behov.

¹⁴ Ibid., s. 11. På grundlag af en analyse af 23 svar på onlineundersøgelsen fra støttemodtagere under narkotikasærprogrammet og udskrifter af fem opfølgende interview med koordinatore af projekter/organisationer, som modtog tilskud under narkotikasærprogrammet 2007-2013.

2.2 SAMMENHÆNG OG KOMPLEMENTARITET

2.2.1 Komplementaritet med andre EU-programmer

I henhold til Rådets afgørelse nr. 1150/2007/EF¹⁵ om narkotikasærprogrammet for perioden 2007-2013 kan Unionen tilføre medlemsstaternes foranstaltninger "vedrørende forebyggelse og oplysning, herunder behandling og begrænsning af narkotikarelaterede skader, merværdi ved at supplere disse og skabe synergier". I afgørelsens artikel 11 fremhæves det, at det skal tilstræbes at skabe synergi og komplementaritet med andre fællesskabsinstrumenter, navnlig:

- det generelle program om sikkerhed og beskyttelse af frihedsrettigheder
- det syvende rammeprogram for forskning og udvikling og
- Sundhedsprogrammet (2008-2013).

I henhold til afgørelsen bør komplementaritet sikres mellem narkotikasærprogrammet og arbejdet i Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug ved at gøre brug af centrets ekspertise, metoder og god praksis, især med hensyn til statistiske oplysninger om narkotika.

Ud over de instrumenter, der er nævnt i Rådets afgørelse, var der mulighed for komplementaritet og synergi mellem narkotikasærprogrammet og GD for Retlige Anliggenders øvrige programmer som f.eks. særprogrammet Strafferet, særprogrammet om civilret, programmet om grundlæggende rettigheder og unionsborgerskab og Daphne III. Med hensyn til risikoen for overlapninger omfattede de årlige arbejdsprogrammer for narkotikasærprogrammet en bestemmelse, som hindrede duplikering mellem projekter finansieret under andre programmer.

Narkotikasærprogrammet havde lighedspunkter med programmet vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet (ISEC) under det generelle program om sikkerhed og beskyttelse af frihedsrettigheder, for så vidt som begge programmer havde fokus på narkotikarelaterede initiativer. Narkotikasærprogrammet havde imidlertid til formål at begrænse narkotikaefterspørgslen, mens ISEC havde fokus på begrænsning af narkotikaudbuddet, herunder gennem en indsats for at reducere handelen med narkotika.

Sundhedsprogrammet (2008-2013), som forvaltes af GD SANTE gennem dets integrerede tilgang til sundhed, omfattede også narkotikapolitikker og forebyggelse af narkotikaforbrug, men fra et folkesundhedsmæssigt perspektiv (fremme af en sund livsstil). De foranstaltninger, der blev finansieret under dette program, havde alene fokus på brugen af narkotika, herunder i forbindelse med misbrug af flere stoffer, og benyttede en mere direkte tilgang end narkotikasærprogrammet. Informationsinitiativer på sundhedsområdet omfatter meget tekniske/videnskabelige oplysninger eller foranstaltninger, som har til formål at forbedre både patienters og lægers adgang til oplysninger.

Det syvende rammeprogram for forskning og udvikling (RP7) (2007-2013) finansierede projekter, der havde til formål at styrke den videnskabelige dokumentation for konsekvenserne af narkotikaforbrug på områderne for folkesundhed, samfundsøkonomi og humaniora. Eftersom programmet primært havde fokus på store forskningsprojekter, supplerede det de mindre projekter, der blev finansieret under narkotikasærprogrammet¹⁶.

På programniveau viste evalueringen, at narkotikasærprogrammet supplerede andre EU-programmer, som forklaret ovenfor, med hensyn til tematiske områder og mål, støtteberettigede ansøgere, slutmodtagere og typer af finansierede foranstaltninger og interventioner. Med hensyn til indkaldelser af forslag bekræfter evalueringen, at der ikke var mulighed for overlapninger med GD for Retlige Anliggenders øvrige indkaldelser og andre EU-instrumenter, for så vidt angår støtteberettigede foranstaltninger, eftersom de havde forskellige prioriteter og mål¹⁷.

¹⁵ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1150/2007/EF af 25. september 2007 om et særprogram for perioden 2007-2013 "Forebyggelse af narkotikamisbrug og information af offentligheden" som en del af det generelle program om grundlæggende rettigheder og retfærdighed.

¹⁶ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28.7.2015, s. 15-16.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf.

¹⁷ Ibid., s. 14.

Ifølge evalueringen er narkotikasærprogrammet sammenhængende. Dets interventionslogik (se figur 1-1 Interventionslogik for særprogrammet om forebyggelse af narkotikamisbrug og information af offentligheden (2007-2013)) er internt overensstemmende, dvs. at programmets mål, input, aktiviteter og forventede resultater ikke er modstridende¹⁸.

De forskellige finansieringsinstrumenter (tilskud til foranstaltninger, driftstilskud og offentlige indkøbsaftaler) er komplementære og overlapper ikke hinanden.

Endelig viser kun begrænsede data, at der er synergi mellem narkotikasærprogrammet og andre EU-foranstaltninger og nationale foranstaltninger. Visse synergier blev imidlertid rapporteret under evalueringen. Nogle af de aktiviteter, der bidrog til udviklingen af synergier, var formidling af projektresultater, etablering af netværk, fælles foranstaltninger og samarbejde¹⁹.

2.2.2 Komplementaritet på projektniveau

Projektresuméer med oplysninger om alle projekter, som blev finansieret under narkotikasærprogrammet, var offentligt tilgængelige på GD for Retlige Anliggenders websted vedrørende indkaldelser af forslag under narkotikasærprogrammet. Udvalgte oplysninger om projekter kan også findes på webstedet for Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug²⁰. Publikationen "Projects, studies and research on illicit drugs funded by the European Commission 2007-2010"²¹ gav endvidere en omfattende oversigt over projekter finansieret under narkotikasærprogrammet, sundhedsprogrammet, RP7 og ISEC i perioden 2007-2010. En anden publikation "New Psychoactive Substances Projects, Studies and Research"²² indeholdt også oplysninger om projekter med fokus på nye psykoaktive stoffer finansieret under narkotikasærprogrammet, sundhedsprogrammet, RP7 og ISEC i perioden 2007-2013.

Risikoen for overlapning mellem projekter blev yderligere reduceret af kravene og prioriteterne i indkaldelser af forslag under narkotikasærprogrammet. Ifølge data indsamlet gennem kortlægning af projekter, opfølgende interview og onlineundersøgelsen var der komplementaritet mellem visse projekter under narkotikasærprogrammet og projekter finansieret af andre EU-programmer. Eksempler på komplementaritet mellem projekter kan også konstateres mellem GD for Retlige Anliggenders øvrige programmer (særprogrammet Strafferet, særprogrammet om civilret, programmet om grundlæggende rettigheder og unionsborgerskab og Daphne III)²³.

2.3 EFFEKTIVITET

Effektiviteten af et program er det omfang, hvori programmet har nået dets mål, og det omfang, hvori projekter under narkotikasærprogrammet opfyldte deres egne projektmål.

2.3.1 Programresultater

Ifølge de indtil videre indsamlede data var narkotikasærprogrammet generelt effektivt med hensyn til opfyldelsen af de generelle program mål. Det bør imidlertid bemærkes, at kun 51 initiativer blev medfinansieret i finansieringsperioden 2007-2013. Bidraget til opfyldelsen af målet om forebyggelse og reduktion af narkotikabrug i EU kan derfor kun være relativt²⁴. Narkotikasærprogrammet bidrog ikke desto mindre til at fremme europæisk oplysning og formidling om narkotika og de dermed forbundne skader, især blandt unge og narkotikabrugere.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ibid.

²⁰ <http://www.emcdda.europa.eu/>.

²¹ Europa-Kommissionen (2011): Projects, studies and research on illicit drugs funded by the European Commission, 2007-2013: http://ec.europa.eu/justice/anti-drugs/files/2007-2010_drug_related_projects_en.pdf.

²² Europa-Kommissionen (2014): New Psychoactive Substances. Projects, Studies and Research funded by the European Commission: http://ec.europa.eu/justice/anti-drugs/files/nps_report_2014_en.pdf.

²³ Ex post evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28.7.2015, s. 19 http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf.

²⁴ Ibid., s. 22.

Initiativer finansieret under narkotikasærprogrammet førte desuden til en forbedret dialog om narkotika og medvirkede til udveksling af bedste praksis mellem interessenter, især NGO'er, socialarbejdere, politiske beslutningstagere og eksperter. Initiativerne havde større indvirkning i de medlemsstater, hvor de fleste aktiviteter blev gennemført, dvs.: Italien, Det Forenede Kongerige, Tyskland, Nederlandene, Frankrig, Spanien, Portugal, Belgien, Tjekkiet, Bulgarien og Estland²⁵.

Initiativer finansieret under narkotikasærprogrammet bidrog imidlertid også i et vist omfang til gennemførelsen af EU's narkotikastrategi og de tilknyttede handlingsplaner. Dette skyldes det forhold, at gennemførelsen og udviklingen af narkotikastrategien og de tilknyttede handlingsplaner var omfattet af foranstaltningerne i mindre grad end andre mål og prioriteter.

Programmet nåede dets generelle mål gennem offentlige indkøbsaftaler. Programmet havde i mindre grad fokus på udviklingen af lovgivning og politik på nationalt plan og EU-plan, men omhandlede i højere grad udvikling af nye praksisser vedrørende forebyggelse og begrænsning af narkotikamisbrug. Disse blev imidlertid ikke i samme grad indarbejdet i politikker på EU-plan. Kun få projekter bidrog til udviklingen af nationale politikker. Selv om politiske beslutningstagere deltog aktivt i de fleste projekter under narkotikasærprogrammet, foreligger der kun begrænset dokumentation for, at kontakter med disse interessenter havde en reel indvirkning på politikudviklingen²⁶.

Generelt mål 1: at forebygge og begrænse brug af narkotika, narkotikaafhængighed og narkotikarelaterede skader

Foranstaltninger finansieret under narkotikasærprogrammet gennemførte en lang række aktiviteter, der førte til øget bevidstgørelse og dialog om narkotika. De førte også til forbedret forebyggelse og begrænsning af brug af narkotika, narkotikaafhængighed og narkotikarelaterede skader. Dette mål blev primært forfulgt gennem oplysningskampagner og gensidige læringsaktiviteter.

Gensidige læringsaktiviteter førte navnlig til en forbedret dialog om narkotika og støttede udvekslingen af bedste praksis mellem interessenter fra forskellige miljøer. De hjalp endvidere med at oprette permanente tværnationale tværfaglige netværk med speciale inden for narkotikaforebyggelse (12 netværk blev oprettet eller udvidet i finansieringsperioden). Denne virkning var mest fremtrædende i de medlemsstater, hvor sådanne aktiviteter blev gennemført direkte: Italien, Det Forenede Kongerige, Nederlandene og Østrig efterfulgt – i begrænset udstrækning – af Danmark, Bulgarien, Portugal og Tjekkiet. Under næsten halvdelen af foranstaltningerne blev der arrangeret workshops eller fokusgrupper (i alt 20 blev afholdt)²⁷.

Oplysningskampagner førte til øget bevidsthed og oplysning om narkotika og de dermed forbundne skader. Denne virkning var igen mest fremtrædende i de medlemsstater, hvor sådanne aktiviteter blev gennemført direkte: Italien, Det Forenede Kongerige, Tyskland, Nederlandene og Spanien efterfulgt af Frankrig, Litauen, Portugal, Danmark, Estland og Slovenien²⁸.

Aktiviteter var primært målrettet mod udsatte personer og grupper (f.eks. unge, kvinder, dårligt stillede grupper og indsatte i fængsler) for at øge deres bevidsthed om konsekvenserne af narkotikabrug. Oplysningsaktiviteter var også målrettet mod offentligheden²⁹.

Generelt mål 2: at bidrage til bedre information om brug af narkotika

Foranstaltninger finansieret under narkotikasærprogrammet gennemførte en lang række aktiviteter, som førte til et forbedret informationsudbud om narkotika gennem udviklingen af innovative

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid., s. 23.

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

interventionsprogrammer og strategier til begrænsning af skader. Disse foranstaltninger bestod hovedsagelig af analyseaktiviteter³⁰ med fokus på den seneste udvikling inden for narkotikapolitik (f.eks. nye tendenser i forbindelse med nye psykoaktive stoffer, brug af flere narkotika og brug af narkotika blandt udsatte grupper, herunder indsatte i fængsler, tidligere dømte og prostituerede).

De analyseaktiviteter, der blev gennemført under programmet, medvirkede til at fremme innovation i forskning og begrænse narkotikarelaterede skader gennem udviklingen af innovative behandlingsmetoder. Denne virkning var mest fremtrædende i de medlemsstater, hvor sådanne aktiviteter blev gennemført direkte: Tyskland, Det Forenede Kongerige, Italien, Spanien, Nederlandene, Tjekkiet, Danmark, Belgien, Polen, Portugal, Letland, Estland, Østrig, Rumænien og Bulgarien. Projekter, hvorunder disse aktiviteter blev udviklet, havde tilsyneladende bredere indvirkning på grund af det høje antal medlemsstater, der deltog i aktiviteter af denne type, men også fordi de fleste projektsresultater nemt kunne formidles inden for EU.

Ifølge den opgørelse, der blev udarbejdet med henblik på denne evaluering, blev analyseaktiviteter gennemført i 41 projekter. Ud af disse medvirkede 15 i videnskabelig forskning og/eller udarbejdede rapporter, 13 udviklede undersøgelser og spørgeskemaer for at indsamle data fra brugere af narkotika og/eller organisationer, der arbejder med narkotikaproblemer, og fem beskæftigede sig med dataindsamling/-analyse eller statistikker³¹.

Disse analyseaktiviteter udmøntede sig i en række rapporter: 21 vejledninger og håndbøger (f.eks. håndbog om den udviklede intervention) og 20 rapporter med statistikker (vedrørende narkotikamarked og varighed af forskellige perioder for narkotikabrug), og der blev gennemført 18 undersøgelser (f.eks. for at indsamle direkte oplysninger fra målgrupper).

43 rapporter af andre typer blev udarbejdet som resultat af analyseaktiviteter. Disse omfattede rapporter med konklusioner og anbefalinger fra workshops eller seminarer, analytiske rapporter om effektiviteten af værktøjer anvendt til screening, interventioner og henvisning til behandlingsprogrammer og sammendragende rapporter om undersøgelsesresultater og andre typer høringer³².

Forskning blev primært anvendt til at identificere komponenter af nye psykoaktive stoffer og udvikle nye metoder til at spore disse stoffer i den menneskelige krop.

De vigtigste bidrag fra analyseaktiviteter/støtteforanstaltninger kan opsummeres på følgende måde:

- udfyldelse af huller i viden og forskning vedrørende narkotika (dvs. nye syntetiske stoffer/NPS) og tilknyttede sundhedsrisici
- stimulering af debat om ændring og reform af narkotikapolitik og
- udvikling af nye strategier til begrænsning af skader og behandlingsmetoder for at imødegå hurtige ændringer på narkotikaområdet (dvs. nye psykoaktive stoffer, brug af flere narkotika osv.).

Generelt mål 3: at støtte gennemførelsen af EU's narkotikastrategi

Det var hensigten, at EU's narkotikastrategi og de tilknyttede handlingsplaner primært skulle gennemføres og udvikles gennem offentlige indkøbsaftaler. En undersøgelse om minimumsnormer med hensyn til begrænsning af narkotikaefterspørgslen (EQU) medvirkede til den politiske proces på dette område³³. Dette hjalp til gengæld med at gennemføre de tilknyttede foranstaltninger i EU's narkotikastrategi og handlingsplan for bekæmpelse af narkotikamisbrug. En konsekvensanalyse vedrørende nye psykoaktive stoffer blev desuden anvendt som grundlag for et nyt lovgivningsforslag

³⁰ Ibid., s. 24.

³¹ Ibid., s. 25.

³² Ibid.

³³ http://ec.europa.eu/justice/anti-drugs/files/equ_main_report_en.pdf

om disse stoffer³⁴. Ud over dette bidrag til udviklingen af EU's narkotikapolitik blev konsekvensanalysen et referencedokument for forskersamfundet i Unionen.

Nogle projekter, som blev finansieret under narkotikasærprogrammet, hjalp politiske beslutningstagere på nationalt plan og EU-plan med at udforme nye politikker og ny lovgivning. Andre udviklede værktøjer til screening, kortvarige interventioner og henvisning til behandling for unge med narkotikaproblemer. Disse værktøjer blev derefter indarbejdet i nationale narkotikaplaner og andre nationale strategidokumenter vedrørende strategier til forebyggelse af narkotikaproblemer. Mens de fleste projekter under narkotikasærprogrammet var henvendt til politiske beslutningstagere på nationalt plan og EU-plan, varierede resultaterne af dette engagement³⁵.

De initiativer, som blev finansieret under narkotikasærprogrammet, anvendte forskellige metoder til at nå ud til politiske beslutningstagere på nationalt plan og EU-plan, f.eks.: 91 % af respondenterne i onlineundersøgelsen, som havde modtaget finansiering under narkotikasærprogrammet, havde inviteret politiske beslutningstagere til workshops og/eller andre formidlingsarrangementer, 78 % af respondenterne i onlineundersøgelsen, som havde modtaget finansiering under narkotikasærprogrammet, havde udsendt kommunikationsmaterialer (brochurer, foldere osv.) til politiske beslutningstagere, 65 % af støttemodtagerne organiserede projektmøder med deltagelse af politiske beslutningstagere, 65 % af respondenterne i onlineundersøgelsen, som havde modtaget finansiering under narkotikasærprogrammet, havde inviteret politiske beslutningstagere til f.eks. briefinger og konferencer³⁶.

Politiske beslutningstagere reagerede ved at deltage i projektrelaterede arrangementer som f.eks. seminarer, konferencer og workshops eller ved at anvende bestemte elementer af projektet som f.eks. den anvendte tilgang/metode eller de gennemførte aktiviteter.

2.3.2 Projekresultater

De fleste projekter under narkotikasærprogrammet opnåede deres mål. Dette bekræftes af både onlineundersøgelsens resultater og de opfølgende interview med alle støttemodtagere i forbindelse med denne evaluering, som anførte, at de har nået eller vil nå alle eller de fleste planlagte mål/resultater til tiden. Næsten alle respondenter i undersøgelsen anførte, at deres projekter var nået eller ville nå ud til de forventede målgrupper, således at de kan dokumentere, at deres projekter opfyldte deres mål³⁷.

2.4 BÆREDYGTIGHED OG OVERFØRSELSMULIGHEDER

Det blev undersøgt, om de resultater, output og virkninger, der blev opnået gennem projekterne, var bæredygtige efter tilskudsperioden. Der blev konstateret tre niveauer af bæredygtighed:

- kortsigtet bæredygtighed, som primært blev opnået gennem formidling af projekternes resultater
- mellemlangsigtet bæredygtighed, som betyder, at projekresultater og/eller partnerskaber videreføres, og
- langsigtet bæredygtighed, som især opnås gennem overførsel af projekresultater til andre sammenhænge, organisationer og medlemsstater uden yderligere finansiering (eller kun med begrænset finansiering).

³⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013SC0319&from=EN>

³⁵ *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28.7.2015, s. 27.

http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf

³⁶ Spørgsmål 23b: Har politiske beslutningstagere reageret på oplysninger fremlagt af projekt/aktiviteter? (Flere valg) I: Ibid., s. 27. På grundlag af en analyse af 23 svar på onlineundersøgelsen fra støttemodtagere under narkotikasærprogrammet og udskrifter af fem opfølgende interview med koordinatore af projekter/organisationer, som modtog tilskud under narkotikasærprogrammet 2007-2013.

³⁷ Ibid., s. 28.

2.4.1 Videreførelse af projektaktiviteter og -output og formidling

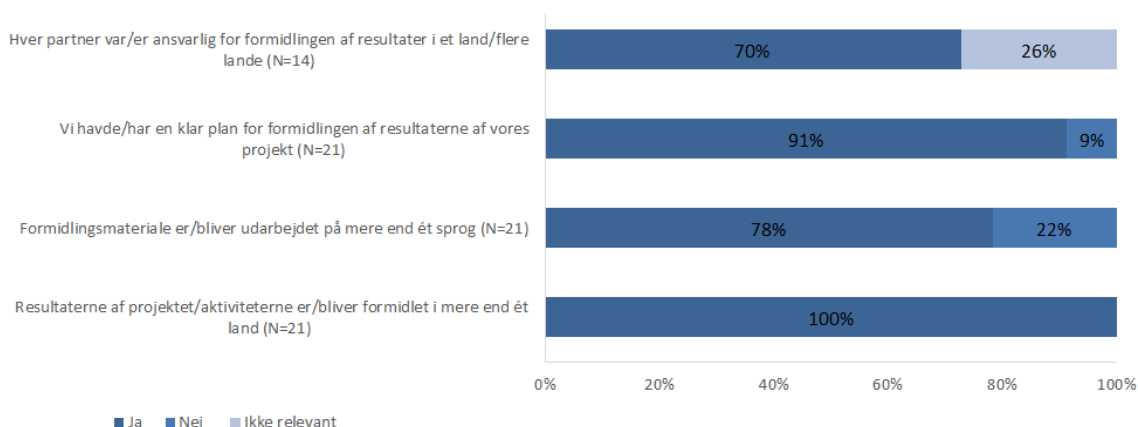
Både Kommissionen og støttemodtagerne ydede en betydelig indsats for at formidle resultaterne af narkotikasærprogrammet. Dette medvirkede til at forstærke projekternes virkning lokalt. De forskellige anvendte formidlingsmetoder hjalp med at nå ud til forskellige typer interessenter, f.eks. politiske beslutningstagere på EU-plan og nationalt plan, NGO'er, socialarbejdere, unge og eksperter på området. På EU-plan blev projektresultater formidlet gennem Kommissionens websted og webstedet for Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug, hvilket yderligere styrkede synligheden af selve programmet.

Offentlige indkøbsaftaler blev også anvendt til at fremme formidlingen af projektresultater, herunder udarbejdelse af informationsmaterialer og tilrettelæggelse af formidlingsarrangementer. På projektniveau planlagde og anvendte projektledere effektivt en række formidlingsværktøjer, herunder tilrettelæggelse af arrangementer og offentliggørelse af trykte og audiovisuelle materialer, for at formidle projektresultaterne. De fleste projekter anvendte desuden deres egne websteder til at formidle projektresultater. Dedikerede projektwebsteder blev generelt kun etableret for en begrænset periode, hvilket havde betydning for bæredygtigheden og mulighederne for overførsel af projekternes output. De fleste af de støttemodtagere, der deltog i undersøgelsen, anførte, at der var behov for yderligere finansiering, også i de tilfælde, hvor der var truffet foranstaltninger til fortsat anvendelse og/eller tilgængelighed af projektoutput (f.eks. websteder)³⁸.

Analysen af projektdokumentation bekræfter, at der blev udarbejdet en plan for bæredygtighed og/eller formidling i de fleste projekter (se figur 2-1). Det omfang, hvori støttemodtagerne sikrede, at projektoutput/-aktiviteter var bæredygtige eller kunne overføres, varierede dog betydeligt. I de fleste tilfælde udarbejdede støttemodtagere kun formidlingsmaterialer, som blev udsendt til partnere og målgrupper inden for seks måneder efter afslutningen af finansieringsperioden³⁹.

De fleste ledere af projekter under narkotikasærprogrammet delte projektresultater med Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug gennem hele projektets levetid, og nogle delte også resultaterne af deres projekter gennem Reitox-netværket. Projektresultater blev også fremlagt på møder og konferencer tilrettelagt af Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug, Civil Society Forum on Drugs og Rådets Horisontale Narkotikagruppe⁴⁰.

Figur 2-1 Former for formidling af projektresultater

Kilde: Undersøgelse med henblik på efterfølgende evaluering af GD for Retlige Anliggendes fem programmer 2007-2013.

Spørgsmål 24. Giv en bedømmelse af følgende udsagn med hensyn til formidlingen af resultaterne af jeres projekt/aktiviteter

Ifølge den kvantitative analyse blev der tilrettelagt mindst ét arrangement pr. projekt (54

³⁸ Ibid., s. 31.

³⁹ Ibid., s. 32.

⁴⁰ Ibid., s. 33.

arrangementer fordelt på 51 projekter), som havde en målgruppe på lidt mere end 41 000 personer, mens et stort antal projekter tilsyneladende har resulteret i offentliggjorte materialer og/eller informations- og rådgivningswebsteder. Kun et begrænset antal projekter har tilsyneladende gennemført mere proaktiv formidling, f.eks. pressemeddelelser/inddragelse af medierne eller kampagner. Eftersom unge er en af de vigtigste målgrupper for narkotikasærprogrammet, søgte visse projekter alligevel at være innovative og/eller kreative i deres formidlingsaktiviteter, så de kunne tiltrække en målgruppe, som generelt er "vanskelig at engagere", og effektivt give dem oplysninger om narkotika⁴¹.

2.4.2 Videreførelse af partnerskaber efter projektgennemførelsen

De fleste partnerskaber, der blev etableret under gennemførelsen af projekter/aktiviteter under narkotikasærprogrammet, blev videreført efter ophøret af støtten, som det fremgår af resultaterne af onlineundersøgelsen og de opfølgende interview. De fleste respondenter i onlineundersøgelsen (82 %) anførte, at deres partnerskab blev videreført eller videreføres efter afslutningen af projektet. I de fleste tilfælde medførte videreførelsen af partnerskabet yderligere samarbejde om lignende projekter eller fortsat tilsagn fra alle partnere om, at de fortsat vil formidle projektsresultaterne⁴². Kun få foranstaltninger finansieret under narkotikasærprogrammet kunne imidlertid påvise, at de kunne sikre mellemlangsigtet bæredygtighed, dvs. videreførelse af projektsresultaterne.

2.4.3 Potentiel bæredygtighed og muligheder for overførsel af output

Selv om det i en vis udstrækning er dokumenteret, at initiativer under narkotikasærprogrammet har mellemlangsigtet virkning og bæredygtighed, er det vanskeligt at vurdere deres bæredygtighed på længere sigt. Kun få projekter under narkotikasærprogrammet kunne påvise, at de havde indført en ordning, som sikrede bæredygtighed på længere sigt gennem overførsel af deres projektsresultater eller ved videreførelse af partnerskabet.

Mulighederne for overførsel vedrørte i de fleste tilfælde output af projekter/aktiviteter under narkotikasærprogrammet (ikke resultater) og deres muligheder for at blive gennemført i andre medlemsstater med mindre ændringer/input (som anført af 78 % af respondenterne i onlineundersøgelsen og to ud af fem interviewede støttemodtagere). Halvdelen af begge grupper anførte, at det opnåede output allerede var blevet gennemført med godt resultat i andre medlemsstater. De fleste hørte interessenter fandt, at resultaterne af projekterne/aktiviteterne kunne anvendes som grundlag for politikudformning i andre medlemsstater, men dette skete i realiteten kun i få tilfælde⁴³.

I forbindelse med denne evaluering blev der også påpeget visse udfordringer med hensyn til mulighederne for at overføre resultater og output af projekter under narkotikasærprogrammet. For det første påvirkes mulighederne for at overføre output eller tilgange udviklet inden for rammerne af projekter under narkotikasærprogrammet af eventuelle forskelle i medlemsstaternes politikker. For det andet påvirkes mulighederne for at overføre resultater af niveauet af kapacitetsopbygning blandt de NGO'er og netværk, der deltager i leveringen af strategier til forebyggelse og risikobegrænsning⁴⁴.

2.5 OMKOSTNINGSEFFEKTIVITET OG MULIGHED FOR FORENKLING

I dette afsnit vurderes programmets effektivitet med hensyn til tilstrækkeligheden og omkostningseffektiviteten af de tilgængelige finansielle ressourcer, hensigtsmæssigheden af de anvendte midler i forhold til de opnåede positive virkninger og det omfang, hvori fordelingen af midler mellem de forskellige finansieringsredskaber var hensigtsmæssig og tilstrækkelig til at gennemføre projektets mål. Det omhandler også effektiviteten af Kommissionens forvaltning og mulighederne for at forenkle programforvaltningen.

⁴¹ Ibid., s. 34.

⁴² Ibid., s. 35.

⁴³ Ibid., s. 36.

⁴⁴ Ibid.

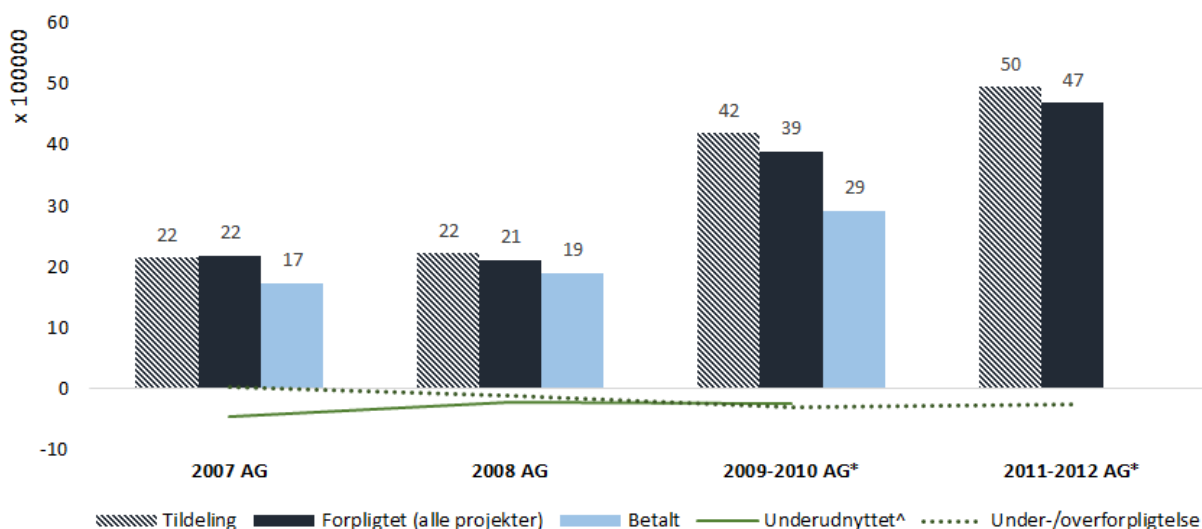
2.5.1 Tilstrækkeligheden og omkostningseffektiviteten af de tilgængelige finansielle ressourcer

Ifølge vurderingen af omkostningseffektiviteten var den finansiering, der var til rådighed til gennemførelsen af narkotikasærprogrammet, muligvis ikke tilstrækkelig i lyset af ambitionsniveauet for nogle af målene, den store efterspørgsel efter finansiering og de høje absorberingsrater for tilskud. For så vidt angår det omfang, hvori den oprindelige programtildeling effektivt blev forpligtet, var i alt 12,9 mio. EUR forpligtet til tilskud til foranstaltninger (dvs. med hensyn til undertegnede støtteaftaler). Et beløb på 0,9 mio. EUR var forpligtet til driftstilskud, mens 2,7 mio. EUR var forpligtet til offentlige indkøbsaftaler. Sammenlignet med de oprindelige tildelinger modtog både tilskud til foranstaltninger og driftstilskud mindre end oprindeligt planlagt (henholdsvis 0,6 mio. EUR og 0,8 mio. EUR mindre end planlagt). På trods af disse forskelle var der generelt meget stor efterspørgsel efter tilskuddene⁴⁵. De lavere forpligtelser til tilskud til foranstaltninger og driftstilskud, som blev tydeligere i anden halvdel af finansieringsperioden, fremgår af figur 2-2.

Flere midler kunne have været forpligtet til programmet, navnlig med henblik på at opfylde navnlig målet om at begrænse efterspørgslen efter narkotika. Det meget høje antal ansøgninger om støtte under narkotikasærprogrammet (i modsætning til det lille antal støttede projekter) og det forhold, at de organisationer, som oftest modtog støtte, var NGO'er, som generelt er afhængige af ekstern finansiering, bekræfter det generelle behov for tilstrækkelige finansielle ressourcer på narkotikapolitikområdet. De tilgængelige finansielle ressourcer blev generelt anvendt på en omkostningseffektiv måde vurderet ud fra en sammenligning af input/output i projektbudgetterne⁴⁶.

Selv om nogle af de forventede virkninger af narkotikasærprogrammet var meget ambitiøse, eftersom de er baseret på programmålene, opnåede de gennemførte projekter et tilfredsstillende antal output og positive resultater, hvilket viser, at de anvendte midler var rimelige i forhold til resultaterne. Virkningen af projekterne afspejles i udviklingen af nye forebyggelsesværktøjer, nye behandlingsmetoder svarende til den seneste videnskabelige viden inden for narkotika og oplysningstiltag målrettet mod specifikke (udsatte) grupper. Den store efterspørgsel efter støtte under narkotikasærprogrammet har endvidere givet Kommissionen mulighed for at udvælge de projekter, som udviste det største potentiale og gav mest valuta for pengene⁴⁷.

Figur 2-2 Tildelte, forpligtede og udbetalte beløb og over-/underforpligtede/underudnyttede beløb efter indkaldelse af forslag under narkotikasærprogrammet (tilskud til foranstaltninger øverst, driftstilskud nederst)

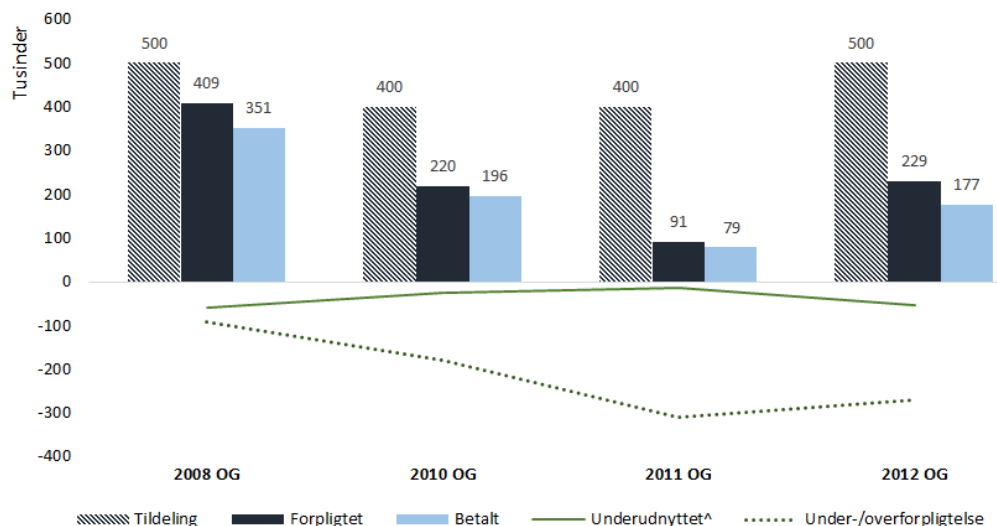

⁴⁵ Ibid., s. 39.

⁴⁶ Ibid., s. 37.

⁴⁷ Ibid.

Bemærk: Der foreligger ingen oplysninger om betalte beløb og underudnyttede beløb for tilskud til foranstaltninger i 2011-2012.

Narkotikasærprogrammet – indkaldelser af forslag (2007-2012) 2013 er ikke omfattet af denne evaluering, fordi endelige rapporter ikke var indgivet under denne evaluering.

2.5.2 Anvendte midler i forhold til opnåede virkninger

Det forventedes, at narkotikasærprogrammet sikre:

- forbedret forebyggelse af brug af narkotika i Unionen
- bedre forståelse af/betere oplysninger om narkotika og de dermed forbundne skader i Unionen
- bedre gennemførelse af EU's narkotikastrategi og specifikke foranstaltninger under handlingsplanerne.

Det kan rimeligvis forventes, at programmet opnår dets mål med de tilgængelige ressourcer, især med hensyn til forbedring af informationsudbuddet om narkotika og de dermed forbundne skader i EU. Det første mål, dvs. forbedret forebyggelse, var ikke desto mindre den mest udfordrende at opnå, ikke kun i lyset af omfanget af problemet med brug af narkotika i forhold til programmets størrelse, men også i lyset af det forhold, at begrænsning af brugen af narkotika uundgåeligt hænger sammen med adfærdsskiftninger/livsstilelsvalg, som generelt er vanskelige at påvirke, og som kan kræve en række langsigtede interventioner. Det andet mål blev søgt opnået gennem Kommissionens formidling af output og resultater samt individuelle projekter og netværk (se afsnit 2.4.1 Videreførelse af projektaktiviteter og -output og formidling). Det tredje mål – bedre gennemførelse af EU's narkotikastrategi og handlingsplaner – blev primært nået gennem en række politikrapporter på højt niveau vedrørende en række forskellige narkotikapolitiske emner i Unionen. Disse politikrapporter blev outsourcet til eksterne kontrahenter⁴⁸.

Den dokumentation, der er indsamlet som led i denne evaluering, er stadig utilstrækkelig til endelig at konkludere, at de ressourcer, der var anvendt under programmet, var rimelige i forhold til de opnåede langsigtede resultater og virkninger.

De output og resultater af tilskud til foranstaltninger og driftstilskud under narkotikasærprogrammet, som er grundlaget for de langsigtede resultater og virkninger, var på den anden side positive, især med hensyn til⁴⁹:

⁴⁸ Ibid., s. 44.

⁴⁹ Ibid., s. 45.

- udvikling af nye forebyggelsesværktøjer, skadebegrænsende foranstaltninger og behandlingstilbud for at imødegå ny udvikling og hurtige ændringer på narkotikaområdet (f.eks. kvalitetsstandarder for hotlines på internettet) og støtte arbejdet i de organisationer, der bistår målgrupperne
- udvikling af nye tilgange til bevidstgørelse og formidling af oplysninger blandt specifikke målgrupper og udsatte grupper
- etablering af tværfaglige netværk og/eller platforme for at øge udvekslingen af oplysninger og samarbejdet mellem organisationer, videreformidle projektresultater og god praksis samt øge synligheden over for politiske beslutningstagere
- kapacitetsopbygning og uddannelse for at styrke gennemførelsen af EU's narkotikastrategi og handlingsplaner, herunder uddannelse af relevante aktører i forebyggelse af narkotikabrug og de dermed forbundne skader.

Narkotikasærprogrammet finansierede over 51 primært tværnationale projekter, som repræsenterer omkring 200 ledende organisationer og partnerorganisationer. Analysen af de projekter, der er afsluttet indtil videre, viser, at der for mindst 63 % af de afsluttede tilskud til foranstaltninger og driftstilskud kan dokumenteres opnåede resultater og virkninger. Dokumentation for resultater og virkninger kan dog påvises i lidt mindre grad for tilskud til foranstaltninger (60 %) end for driftstilskud (67 %)⁵⁰.

2.5.3 Hensigtsmæssighed af fordeling af midler mellem forskellige finansieringsredskaber

Ifølge de årlige arbejdsprogrammer beløb de samlede budgettildelinger til gennemførelsen af narkotikasærprogrammet 2007-2013 sig til 22,232 mio. EUR. Den planlagte budgetfordeling fremgår af tabel 1-1 Planlagt budgetfordeling for narkotikasærprogrammet (2007-2013). Gennemsnitsbeløbet for tilskud til foranstaltninger steg mellem 2007 og 2012, idet størstedelen af finansieringen blev tildelt i anden halvdel af gennemførelsesperioden. Budgetabsorberingen af tilskud til foranstaltninger (betalinger som en andel af forpligtelser) var acceptabel, dvs. 88 %. Dette viser, at finansiering til tilskud til foranstaltninger blev fordelt effektivt⁵¹. Denne analyse omfatter ikke størstedelen af de tilskud, der blev tildelt som tilskud til foranstaltninger i 2011-2012.

Driftstilskud fik tildelt mere end halvdelen af de oprindeligt tildelte midler. Gennemsnitsbeløbet for driftstilskud faldt betydeligt mellem 2008 og 2012 (med det laveste beløb i 2011) og varierede fra 20 499 EUR (driftstilskud i 2012) til 200 000 EUR (driftstilskud i 2008). Det lavere gennemsnitsbeløb for driftstilskud kan forklares ved deres kortere varighed (højst 12 måneder) og det forhold, at et driftstilskud kun ydes til én organisation, mens et partnerskab af organisationer modtager tilskud til foranstaltninger. Budgetabsorberingen af driftstilskud var acceptabel, dvs. 85 %. Ligesom for tilskud til foranstaltninger er finansieringen til tilsyneladende blevet fordelt effektivt⁵².

I løbet af gennemførelsesperioden forpligtede Kommissionen ca. 2,7 mio. EUR til i alt 28 offentlige indkøbsaftaler (eller ca. 17 % af narkotikasærprogrammets samlede forpligtede budget). Omkring halvdelen af budgettet til offentlige indkøbsaftaler var forpligtet til initiativet European Action on Drugs (EAD), en flerårig oplysningskampagne, og regelmæssige møder i Civil Society Forum on Drugs. Med en oprindelig tildeling på mere end 4,4 mio. EUR er offentlige indkøbsaftaler blevet underudnyttet, hvilket kan have haft en negativ indvirkning på eksempelvis formidlingen af programresultater på EU-plan⁵³.

Endelig blev finansieringsredskaberne alle gennemført via en udbudsprocedure med indkaldelser af forslag (for tilskud) og indkaldelser af tilbud (for offentlige indkøb), som tiltrak mange ansøgninger. Tilskud til foranstaltninger og offentlige indkøbsaftaler er mere effektive og omkostningseffektive finansieringsredskaber⁵⁴.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid., s. 45-46.

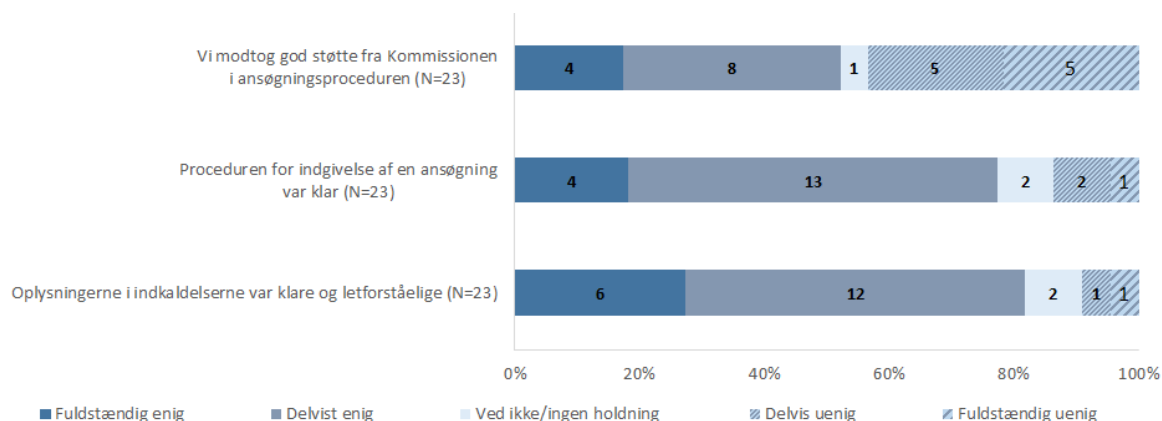
⁵³ Ibid., s. 46.

⁵⁴ Ibid.

2.5.4 Kommissionens forvaltning og muligheder for forenkling

Ud fra resultaterne af onlineundersøgelsen må adgangskravene for ansøgere til finansiering under narkotikasærprogrammet generelt anses for hensigtsmæssige som anført i figur 2-3 nedenfor.

Figur 2-3 Ansøgningskrav

Kilde: Undersøgelse med henblik på efterfølgende evaluering af GD for Retlige Anliggendes fem programmer 2007-2013.

Spørgsmål 36: Med hensyn til Kommissionens forvaltning af de fem programmer, herunder Kommissionens overvågning og evaluering af projektet/aktiviteter, gives en bedømmelse af følgende udsagn (se figuren ovenfor):

Oplysningerne i indkaldelserne var klare i finansieringsperioden og forklarede de forskellige forhold vedrørende ansøgningen. Dokumentet blev dog langt, hvilket delvist afspejlede den detaljeringsgrad, der krævedes i ansøgningsformularen, antallet af fremlagte prioriteter og indførelsen af IT-systemet PRIAMOS. Oplysningerne i indkaldelserne var klare og letforståelige ifølge de fleste respondenter i onlineundersøgelsen. For indkaldelsen i 2013 forelå den fælles vejledning til ansøgere, som omhandlede GD for Retlige Anliggendes fem programmer, ISEC og PROGRESS. Den fælles vejledning gjorde det lettere at forenkle og lette ansøgernes arbejde med at indgive forslag til forskellige projekter.

Under hele programmet skulle ansøgerne i ansøgningsformularen beskrive projektet med hensyn til generelle projektoplysninger, gennemførelse, finansiel forvaltning, resultater, evaluering og formidling. Ansøgerne skulle desuden udfylde formularer med budgetoverslag, personaleomkostningsanalyse og en partnerskaberklæring. Fra 2010 skulle ansøgerne også fremlægge indikatorer for vurdering af resultater, dokumentere tidligere programmerfaring og give flere oplysninger om partnere og arbejdsstrømme. Dette øgede mulighederne for at opnå projekter af høj kvalitet, idet det motiverede ansøgerne til at udvikle strammere planer og estimere omkostningerne i forbindelse med hver af deres aktiviteter.

Kommissionens forvaltning blev generelt mere effektiv med tiden takket være:

- etableringen af en fælles enhed, som varetog programforvaltningen
- udgivelsen af en håndbog for Kommissionens tjenestemænd og
- indirekte gennem udsendelsen af en vejledning i projektförvaltning.

Generelt var støttemodtagernes oplevelse af samarbejdet med Kommissionen positiv. Ansøgningskravene fulgte samme procedure som andre programmer, der forvaltes centralt af Kommissionen, og krævede mere detaljerede oplysninger, hvilket forbedrede ansøgningernes og projekternes kvalitet. Ændringerne af rapporteringen førte også til en bedre balance mellem finansiel begrundelse på den ene side og evaluering/vurdering af faktiske resultater og potentielle virkninger af projekterne på den anden.

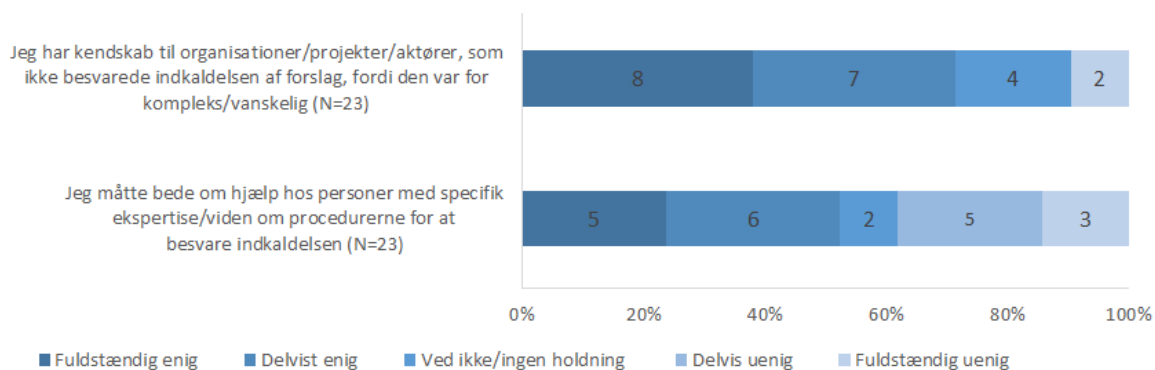
I 2007 skulle følgende oplysninger angives i ansøgningsformularen: projektets mål og relevans, projektgennemførelse (virkning, metode, varighed, konkrete resultater og forventede risici og

vanskeligheder), opfølgning, bæredygtighed og synlighed (herunder formidling og europæisk merværdi), oplysninger om ansøgeren og partnere, ansøgerens erklæring, ansøgningspakke og en tjekliste.

Ud over ansøgningsformularen skulle ansøgerne indgive bilag, som bl.a. omfattede erklæringer fra partnere og associerede selskaber, erklæringer om medfinansiering, personaleomkostningsanalyse, tidsplan, bankoplysningsskemaer, formularer vedrørende den retlige enhed, erklæring om udelukkelseskriterier, CV'er osv.

Ifølge undersøgelsen havde omkring halvdelen af respondenterne (48 %) haft brug for at anmode om i det mindste delvis bistand for at besvare indkaldelsen af forslag. Mere end halvdelen af respondenterne (61 %) bekræftede desuden, at de havde kendskab til potentielle ansøgere, som ikke besvarede indkaldelsen af forslag på grund af de komplekse krav, som Kommissionen havde opstillet. Disse resultater er illustreret i figur 2-4.

Figur 2-4 Kommissionens forvaltning af de fem programmer i ansøgningsfasen

Kilde: Undersøgelse med henblik på efterfølgende evaluering af GD for Retlige Anliggendes fem programmer 2007-2013.
Spørgsmål 36: Med hensyn til Kommissionens forvaltning af de fem programmer, herunder Kommissionens overvågning og evaluering af projektet/aktiviteter, gives en bedømmelse af følgende udsagn:

Trods vanskelighederne for ansøgerne steg det samlede antal ansøgninger om tilskud til foranstaltninger konstant fra 2007-2013 (fra 39 i 2007 til 117 i 2013). For driftstilskud faldt antallet af ansøgninger imidlertid fra 16 ansøgninger i 2008 og 19 i 2010 til syv i 2011 og 12 i 2012.

Oplysninger om indkaldelserne af forslag vedrørende både tilskud til foranstaltninger og driftstilskud var tilgængelige på GD for Retlige Anliggendes websted⁵⁵. Det omfattede dokumenter til ansøgere og praktiske oplysninger om ansøgningsproceduren, om rapportering af svig og uregelmæssigheder og om de projekter, der blev udvalgt under hver indkaldelse. Langt de fleste respondenter (78 %) fandt, at indkaldelserne var klare og letforståelige. De fleste respondenter (74 %) fandt desuden, at proceduren for indgivelse af en ansøgning om tilskud til foranstaltninger eller driftstilskud var klar.

56 % af respondenterne i onlineundersøgelsen anførte, at rapporteringssystemerne vedrørende projektets/aktiviteternes status og resultater var hensigtsmæssige. Knap halvdelen af respondenterne i onlineundersøgelsen betegnede Kommissionens overvågningssystemer som delvist gode og nyttige under gennemførelsen af projekterne/aktiviteterne⁵⁶.

⁵⁵ http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2007-2013/drug/index_en.htm.

⁵⁶ På grundlag af en analyse af 23 svar på onlineundersøgelsen fra støttemodtagere under narkotikasærprogrammet og udskrifter af fem opfølgende interview med koordinatore af projekter/organisationer, som modtog tilskud under narkotikasærprogrammet 2007-2013. *Ex post* evaluation of five programmes implemented under the 2007-2013 financial perspective. Specific programme evaluation: Drug Prevention and Information Programme (DPIP), ICF, 28.7.2015, s. 48-49
http://ec.europa.eu/justice/grants1/files/expost_evaluations_2007_2013/dpip_programme_evaluation_final_report.pdf.

Næsten halvdelen (43 %) af de støttemodtagere, der deltog i onlineundersøgelsen, betegnede Kommissionens overvågningssystemer som delvist gode og nyttige under gennemførelsen af projekterne/aktiviteterne. Statusrapporter for tilskud, der varede 24 måneder eller længere, blev endvidere anset for nyttige af støttemodtagerne, eftersom de gav både projektledere og Kommissionen en oversigt over de resultater, der indtil videre var opnået, og mulighed for at justere arbejdsstrømme efter behov⁵⁷.

2.6 EUROPÆISK MERVÆRDI

Europæisk merværdi er det omfang, hvori programmets karakter af en EU-foranstaltning tilfører interessenterne værdi, og det omfang, hvori Unionen giver merværdi i forhold til nationale og internationale aktører på området. Programmets karakter af en EU-foranstaltning og dets geografiske rækkevidde beskrives som det første. EU-merværdien analyseres derefter med hensyn til output, som har tilført Unionen og modtagerne værdi. Det har imidlertid ikke været muligt at identificere og måle EU-merværdi med hensyn til virkninger.

Narkotikasærprogrammet havde en stærk tværnational dimension. Dette følger af programmets mål og af de støtteberettigede typer foranstaltninger i henhold til Rådets afgørelse fra 2007. I afgørelsens artikel 4 anføres det, at der via særprogrammet ydes støtte til specifikke tværnationale projekter af interesse for Unionen, der fremlægges af mindst to medlemsstater eller af mindst én medlemsstat og én anden stat, som kan være enten et tiltrædende land eller et kandidatland. Støtteberettigede foranstaltninger omfattede også nationale projekter.

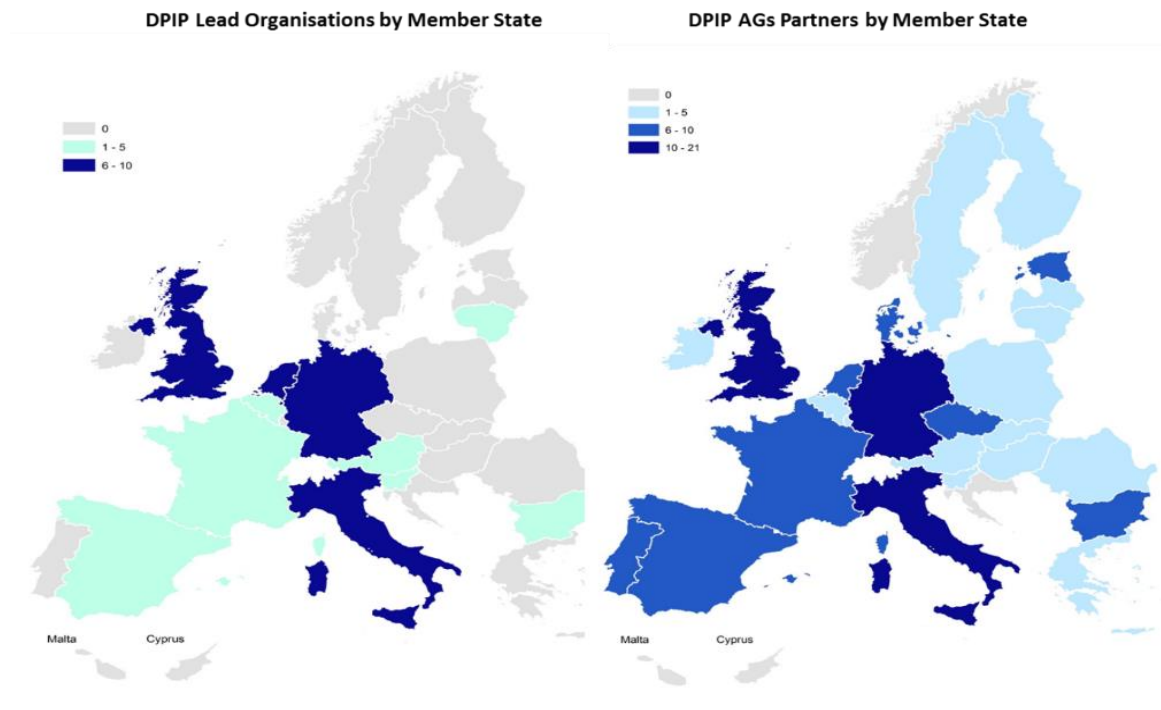
2.6.1 Geografisk rækkevidde og involvering af medlemsstater

Narkotikasærprogrammet omfattede ledende organisationer og partnerorganisationer fra i alt 25 EU-medlemsstater og Norge. Den geografiske spredning af aktiviteter i Unionen var generelt god. Programmets karakter sikrede Unionen og de fleste støttemodtagere merværdi. Nogle medlemsstater modtog imidlertid flere tilskud og deltog i flere finansierede partnerskaber end andre (se figur 2-5). Ledende organisationer havde samlet sig i tre medlemsstater: Tyskland, Det Forenede Kongerige og Italien. Sammen ledede disse medlemsstater 61 % af alle projekter.

Af de i alt 457 ansøgninger, der blev modtaget gennem narkotikasærprogrammet, blev det højeste antal indgivet af italienske organisationer (24 %, 109) efterfulgt af organisationer hjemmehørende i Det Forenede Kongerige (60) og Spanien (55). Disse top 3-ansøgermedlemsstater indgav 49 % af alle ansøgninger om tilskud under programmet. På denne baggrund bør det bemærkes, at ansøgningerne fra Østrig, Tyskland og Nederlandene opnåede de højeste godkendelsesrater.

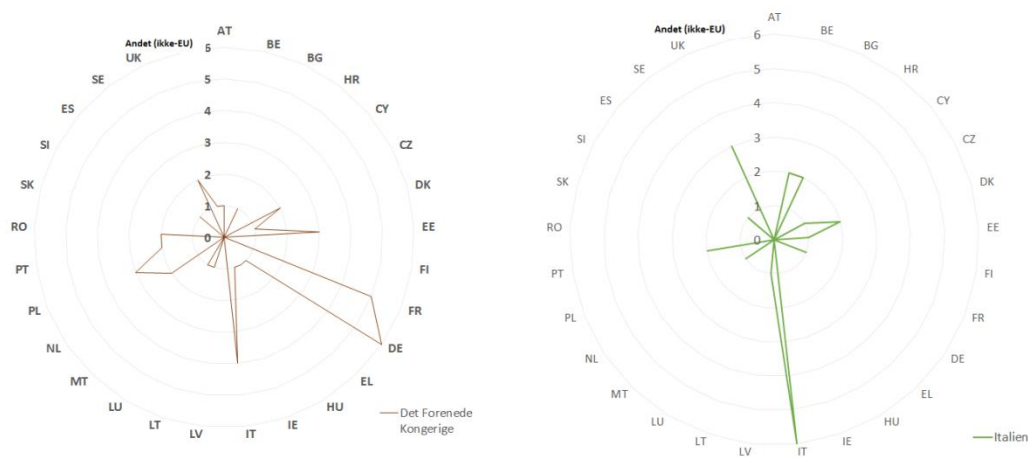
⁵⁷ Ibid., s. 50.

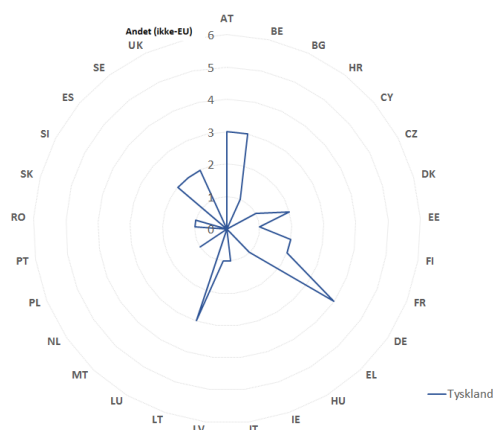
Partnerskabsstrukturen for medlemsstaterne med det højeste antal ledende organisationer (Tyskland, Det Forenede Kongerige og Italien) fremgår af figur 2-6. Det er dokumenteret, at der er større sandsynlighed for, at ledende organisationer indgår partnerskab med organisationer fra deres egen medlemsstat end med organisationer fra andre EU-medlemsstater. Dette gør sig navnlig gældende for Italien. Dette var dog ikke tilfældet for projekter ledet af Det Forenede Kongerige, hvor der var størst sandsynlighed for, at de ledende organisationer indgik partnerskab med tyske organisationer. Italienske ledende organisationer indgik partnerskab med seks italienske og tre britiske organisationer, mens tyske ledende organisationer indgik partnerskab med fire tyske og tre belgiske, tre østrigske og tre litauiske organisationer. Ledende organisationer fra Det Forenede Kongerige indgik partnerskab med seks tyske, fem franske og fire italienske organisationer.

Figur 2-5 Organisationer involveret i projekter med tilskud til foranstaltninger under narkotikasærprogrammet, herunder ledende organisationer (venstre) og partnerorganisationer (højre)

Figur 2-6 Partnerskabsstruktur for top 3-medlemsstaterne med hensyn til ledende organisationer

2.6.2 Merværdi for EU og støttemodtagerne

Ifølge resultaterne af denne evaluering gav følgende programfaktorer EU-merværdi til støttemodtagerne:

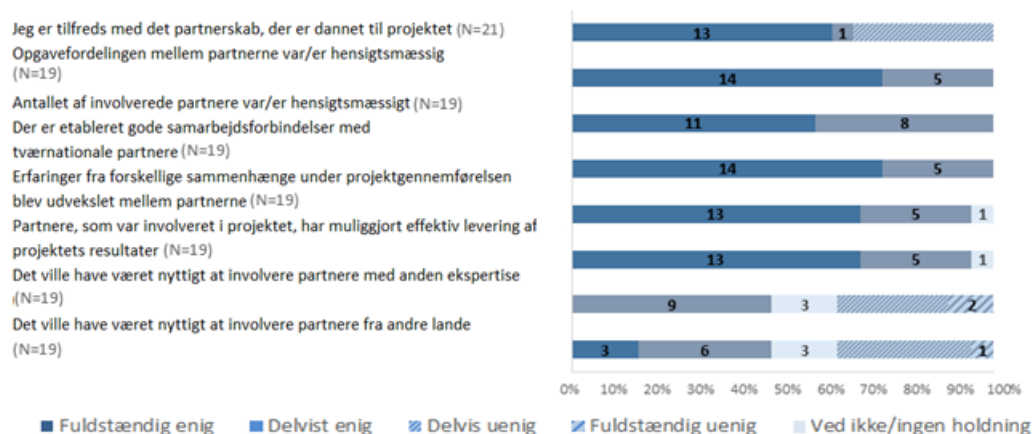
- gensidig læring, udveksling og øget viden gennem grænseoverskridende samarbejde
- "EU-brandet" og det omdømme, narkotikasærprogrammet sikrede
- EU-finansiering, som muliggjorde gennemførelsen af projekterne.

Ifølge resultaterne af undersøgelsen og høringer af interessenter har narkotikasærprogrammets tværnationale dimension givet organisationer fra forskellige medlemsstater mulighed for at samarbejde og udvikle og gennemføre tværnationale aktiviteter vedrørende begrænsning af narkotikaefterspørgslen. Mens ledende organisationer geografisk er koncentreret i nogle få medlemsstater, gav de partnerskaber, som de etablerede, mange organisationer fra andre medlemsstater mulighed for at deltage, samarbejde og lære sammen med eller af projektlederne og for at gennemføre tilsvarende aktiviteter. Generelt bidrog tværnationale partnerskaber til gensidig læring, samarbejde og bæredygtig støtte på både nationalt plan og EU-plan. Dette fremgår også af resultaterne af høringen af interessenter, som undersøges yderligere i dette afsnit.

Det konkluderedes i evalueringen, at de centrale fordele ved tværnationale partnerskaber under gennemførelsen af projekter under narkotikasærprogrammet var følgende: oprettelsen af et netværk af internationale partnere (90 % af respondenterne), øget viden/ekspertise på området (85 % af respondenterne) og øget viden om politik og praksis i andre medlemsstater (70 % af respondenterne). Tværnationale partnerskaber bidrog dermed også til at opnå narkotikasærprogrammets specifikke mål, som er relevante for støtten til tværnationale foranstaltninger, som f.eks. oprettelse af tværfaglige netværk, udvidelse af videnbasen, udveksling af oplysninger og identifikation og formidling af god praksis. Ved gennemførelsen af tværnationale aktiviteter inden for begrænsning af narkotikaefterspørgslen støttede projekter under narkotikasærprogrammet også tværnational læring gennem partnerskaber. Opfølgende interview med støttemodtagere viste generelt, at tværnationale partnerskaber bidrog til øget udbredelse af praksis, tværnational læring og udpegning af informationsmangler og fælles problemer i forbindelse med begrænsning af narkotikaefterspørgslen.

De specifikke fordele ved tværnationale partnerskaber (se figur 2-7) blev også opnået gennem gode samarbejdsoplevelser mellem projektpartnere. De fleste respondenter i undersøgelsen anførte, at de havde haft gode samarbejdsrelationer med deres tværnationale partnere (74 %) og var tilfredse med de partnerskaber, der var etableret under projekterne (62 %). Disse positive relationer muliggjorde og styrkede tværnational læring – de fleste respondenter (68 %) udvekslede erfaringer med partnere under projektgennemførelsen. 48 % af respondenterne i undersøgelsen var enige i, at inddragelse af flere partnere fra forskellige medlemsstater i projektgennemførelsen ville have været gavnlige og ville multiplicere denne virkning.

Figur 2-7 Det omfang, hvori støttemodtagerne havde gode erfaringer med det tværnationale partnerskab

Kilde: Undersøgelse med henblik på efterfølgende evaluering af GD for Retlige Anliggendes fem programmer 2007-2013.

En anden værdi, som blev skabt gennem programmet, var "EU-brandet" og narkotikasærprogrammets omdømme. Dette sikrede større synlighed og mere interesse for projekterne og deres virkning blandt politiske beslutningstagere, fagfolk og offentligheden på EU-plan og på nationalt plan.

Endelig viste evalueringen, at EU-støtten var afgørende for at gennemføre narkotikasærprogrammet og opnå EU-målene. Sandsynligheden for at opnå EU-målene – og dermed målene for EU's narkotikastrategi – er derfor meget lille⁵⁸.

⁵⁸ Ibid., s. 59.

3 KONKLUSION

Programmets relevans⁵⁹

- Generelt var prioriteter i indkaldelserne af forslag og de udvalgte initiativer relevante for programmets mål som fastsat i retsgrundlaget. Narkotikasærprogrammets generelle og specifikke mål er formuleret bredt og for ambitiøst i retsaksen. Kommissionens årlige prioriteter var imidlertid ikke kun klart beskrevet, men også realistiske og opnåelige, og de omhandlede de vigtigste tendenser på politikområdet. De udviklede sig til et vigtigt redskab, som Kommissionen anvendte til at påvirke omfanget af de finansierede projekter i hele programperioden.
- De udvalgte foranstaltninger er relevante for programmålene. Projekt- og arbejdsprogrammålene for alle 51 projekter var i overensstemmelse med programmets specifikke mål. Driftstilskud var kun delvist tilpasset narkotikasærprogrammets specifikke mål.
- På projektniveau har de udvalgte initiativer tilsyneladende ydet passende støtte til politikudviklingen. Offentlige indkøbsaftaler var særligt relevante for udviklingen af politikker og lovgivning på dette område.
- Narkotikasærprogrammet var generelt relevant i forhold til støttemodtagernes behov. Programmet er unikt på området og udfyldte en mangel i finansiering på nationalt niveau. Programmets begrebsmæssige rammer og dets prioriteter matchede behovene hos aktører, som arbejder for at begrænse narkotikaefterspørgslen.

Sammenhæng og komplementaritet

- Komplementaritet mellem narkotikasærprogrammet og andre EU-programmer og -foranstaltninger blev opnået næsten fuldt ud. Komplementaritet blev opnået gennem systemer, som Kommissionen etablerede i fasen for udformningen af programmet og i fasen for udformning af indkaldelser af forslag.

Effektivitet

- Narkotikasærprogrammet var generelt effektivt med hensyn til opfyldelsen af de generelle programål, selv om virkningen var noget begrænset i medfør af det relativt lave budget og det relativt lave antal finansierede projekter. Narkotikasærprogrammet bidrog til at fremme europæisk oplysning og formidling om narkotika og de dermed forbundne skader, især blandt unge og narkotikabrugere. Initiativer finansieret under narkotikasærprogrammet førte til en forbedret dialog om narkotika og støttede udvekslingen af bedste praksis mellem interessenter.
- Nogle projekter under narkotikasærprogrammet bidrog til udviklingen af EU-politikker og -lovgivning. Offentlige indkøbsaftaler, som specifikt var målrettet mod udvikling og gennemførelse af politik og lovgivning på området for forebyggelse af narkotikamisbrug, var mere effektive i denne retning, idet de udløste politiske debatter og styrede processen for politikudformning på EU-plan og i medlemsstaterne.
- På projektniveau opnåede de fleste initiativer deres egne mål, især takket være gode arbejdsrelationer med partnere og en klar interventionslogik, for så vidt angår målgruppe, mål, metode og aktiviteter, der skal gennemføres. Der blev ikke konstateret væsentlige hindringer for gennemførelsen af projektaktiviteter.
- Initiativer finansieret under narkotikasærprogrammet førte også til udviklingen af værktøjer, der anses for innovative på en række områder. Disse værktøjer omfattede forebyggelsesværktøjer, skadebegrænsende foranstaltninger og behandlingstilbud, forskningsmetoder eller bidrag til ny forskning for at afhjælpe mangler i viden og innovative tilgange til formidling af oplysninger og øge bevidstheden blandt udsatte grupper.

⁵⁹ Ibid., s. 60-62.

Bæredygtighed og overførsel muligheder

- Formidlingen af narkotikasærprogrammets resultater medvirkede generelt til at forstærke projekternes virkning lokalt, især takket være de forskellige anvendte formidlingsmetoder, som hjalp med at nå ud til forskellige typer interessenter (politiske beslutningstagere på EU-plan og nationalt plan, NGO'er, socialarbejdere, unge og eksperter på området).
- Projektresultater blev formidlet gennem støttemodtagernes websteder og netværk og gennem Kommissionens websted og webstedet for Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug. Dette styrkede synligheden af selve programmet (som bevidnes af det høje antal indgivne ansøgninger). Offentlige indkøbsaftaler blev også anvendt til at udarbejde informationsmaterialer og tilrettelægge med henblik på at formidle projektresultaterne. Ordningerne og strategierne for formidling blev imidlertid ikke udnyttet fuldt ud.
- Der blev udarbejdet en plan for bæredygtighed og/eller formidling i de fleste initiativer. Det omfang, hvori støttemodtagerne sikrede, at projektoutput og -aktiviteter var bæredygtige eller kunne overføres, varierede imidlertid betydeligt.

Omkostningseffektivitet

- Den finansiering, der var til rådighed til gennemførelsen af narkotikasærprogrammet, var muligvis ikke tilstrækkelig i lyset af ambitionsniveauet for nogle af målene, den store efterspørgsel efter finansiering, de høje absorberingsrater for tilskud og det høje antal opnåede output og resultater. Den finansiering, der blev stillet til rådighed under narkotikasærprogrammet, var ikke desto mindre tilstrækkelig til, at støttemodtagerne kunne opnå deres egne mål.
- Kommissionens forvaltning er blevet mere effektiv med tiden, og støttemodtagernes oplevelse af samarbejdet med Kommissionen var positiv.
- Med hensyn til muligheder for forenkling er den detaljeringsgrad, der kræves i ansøgningsformularen, vokset fra indkaldelsen i 2010, hvor arbejdsstrømme blev indført. Dette har gavnet både Kommissionen og ansøgerne. Rapporteringskravene blev generelt betegnet som hensigtsmæssige af langt de fleste respondenter. Kommissionens overvågningssystemer blev i det mindste delvist betegnet som gode og nyttige under gennemførelsen af projekterne/aktiviteterne. Rapporteringskravene afspejler en bedre balance mellem finansiell begrundelse på den ene side og evaluering/vurdering af faktiske resultater og potentielle virkninger af projekterne på den anden.

EU-merværdi

- De fleste EU-medlemsstater deltog i narkotikasærprogrammet enten som ledende organisation eller som partner.
- Programmets EU-merværdi kan tilskrives det forhold, at narkotikasærprogrammet gav organisationer fra forskellige medlemsstater mulighed for at gøre en forskel på området for begrænsning af narkotikaefterspørgslen. De partnerskaber, der blev etableret inden for projekterne, bidrog til at fremme tværnational læring og forbedre synligheden af de gennemførte initiativer, og de hjalp med at udpege oplysninger på området for forebyggelse og begrænsning af narkotikabrug. Partnerskaberne forbedrede også det grænseoverskridende samarbejde, bidrog til udvekslingen af bedste praksis og oplysninger, udviklede gensidig tillid mellem medlemsstater og støttede udviklingen af praktiske værktøjer og løsninger til håndtering af globale udfordringer. Forbedringens og bidragets omfang, dvs. EU-merværdien med hensyn til virkninger, kunne imidlertid endnu ikke måles.

Vigtigste anbefalinger

- Prioriteter defineres bedre: Kommissionen bør investere med tid og flere menneskelige ressourcer i indsatsen for at fastlægge prioriteter med henblik på at sikre, at prioriteterne

i tilstrækkelig grad kan opnås med et øremærket budget.

- Realistiske vurderinger af projektrisici og bedre risikoreduktionsstrategier: Kommissionen bør forbedre overvågningen af risici i løbet af et projekt, f.eks. ved at anmode om kortfattede statusrapporter, som udpeger potentielle risici, der opstår under projektgennemførelsen.
- Der bør rettes øget fokus på vurdering af virkninger på alle niveauer og ikke kun på output, for så vidt angår overvågning og evaluering. Dette går hånd i hånd med behovet for at indsamle, analysere og anvende objektiv og uafhængig dokumentation til brug for projekt- og programevaluering.
- Mulighederne for at forbedre optaget af projektoutput, resultater og bedste praksis i andre organisationer, herunder i andre medlemsstater, bør undersøges, herunder flere ressourcer til oversættelse, kommunikation og formidling.
- Programmets interventionslogik bør styrkes: Med hensyn til programmets anvendelsesområde og dets generelle og specifikke mål og prioriteter, foranstaltningstyper, interventionstyper og gennemførelsesforanstaltninger bør Kommissionen søge at styrke interventionslogikken⁶⁰ og gøre forholdet mellem rationale, mål, input, output, støttemodtagere, forventede resultater og virkninger tydeligt, præcist og konkret i en eventuel fremtidig videreførelse af programmet.

⁶⁰ Jf. eksempelvis Figur 1-1 Interventionslogik for særprogrammet om forebyggelse af narkotikamisbrug og information af offentligheden (2007-2013) Figur 1-1 Interventionslogik for særprogrammet om forebyggelse af narkotikamisbrug og information af offentligheden (2007-2013).